

VIKAS  
SVARUP

PITANJA  
*i* ODGOVORI

Preveo  
Nikola Pajvančić

■ Laguna ■

---

---

Naslov originala

Vikas Swarup

Q & A

Copyright © Vikas Swarup 2005

Translation copyright © 2015 za srpsko izdanje, LAGUNA

Edicija LAGUNA UZ VAS

1. Snovi o zabranjenom voću, Fatima Mernisi
2. Poruka u boci, Nikolas Sparks
3. Ljubav je ušetala, Marisa de los Santos
4. Osluškivanje srca, Jan-Filip Zendker
5. Dama u plavom, Havijer Sijera
6. Sicilijanac, Mario Puzo
7. Nestao zauvek, Harlan Koben
8. Pitanja i odgovori, Vikas Svarup



Kupovinom knjige sa FSC oznakom  
pomažete razvoj projekta odgovornog  
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Posvećeno  
mojim roditeljima  
Vinodu i Indri Svarup*

*i mom pokojnom dedi  
Šri Džagadišu Svarupu*

# SADRŽAJ

## PROLOG 9

1.000 SMRT JUNAKA 25

2.000 SVEŠTENIČKO BREME 38

5.000 BRATSKO OBEĆANJE 54

10.000 SAOSEĆANJE S BOGALJIMA 70

50.000 KAKO GOVORITI AUSTRALIJSKI 96

100.000 ČUVAJ SVOJE DUGMIĆE 119

200.000 UBISTVO U ZAPADNOM EKSPRESU 135

500.000 VOJNIKOVA PRIČA 150

1.000.000 UBISTVO PO NARUDŽBI 172

10.000.000 KRALJICA TRAGEDIJE 189

100.000.000 X GKRZ OPKNU (ILI LJUBAVNA PRIČA) 212

1.000.000.000 TRINAESTO PITANJE 266

## EPILOG 277

IZRAZI ZAHVALNOSTI 281

# PROLOG

Uhapšen sam. Zato što sam pobedio u kvizu.

Došli su po mene kasno sinoć, kada su čak i psi lualice pozaspali. Provalili su vrata, stavili mi lisice, i odveli u džip koji je čekao sa upaljenim crvenim rotacionim svetlima.

Nije bilo ni gužve ni larme. Nijedan stanovnik nije provirio iz svoje čatrlje. Moje hapšenje je svojim huktanjem prpratila samo stara sova u krošnji tamariska.

Hapšenja su u Daraviju česta kao džeparoši u prigradskom vozu. Ne prođe ni dan a da nekog zlosrećnog stanovnika ne odvedu u policijsku stanicu. Neke pozornici moraju bukvalno da odvuku, jer se otimaju i vrište čitavim putem. A drugi odu tiho. Kao da policiju očekuju, možda joj se čak i nadaju. Za njih dolazak džipa s crvenim rotacionim svetlima zapravo predstavlja olakšanje.

Kada sad razmislim, možda je trebalo da se i ja otimam i vrištim. Da urlam kako sam nevin, da dignem larmu, uzbudim komšiluk. Naravno da to ništa ne bi pomoglo. Čak i kada bih uspeo da probudim nekog stanovnika, ne bi oni ni prstom mrđnuli da me brane. Pospanim očima bi posmatrali predstavu, izjavili nešto banalno poput: „Eto ode još jedan“, zevnuli, pa se brzo vratili u san. Moj odlazak iz najvećeg divljeg naselja u Aziji nimalo neće uticati na njihove živote. Ujutro će ih čekati

isti red za vodu, ista svakodnevna bitka da se na vreme stigne na prigradski voz u pola osam.

Neće se čak potruditi ni da saznaju razlog mog hapšenja. Kad malo bolje razmislim, pošto su dvojica policajaca uletela u moju stračaru, nisam to učinio ni ja. Kada je čitavo vaše postojanje „ilegalno“, kada živite u gradskoj divljini, na ivici siromaštva, i otimate se za svaki pedalj prostora i morate da čekate u redu čak i da se poserete, u činu hapšenja ima nekakve neminovnosti. Naučeni ste da verujete kako će se jednog dana pojaviti nalog s vašim imenom, da će džip s crvenim rotacionim svetlima jednog dana doći i po vas.

Neki će reći da sam sâm sebi navukao bedu na vrat. Tako što sam se prijavio za taj kviz. Mahaće mi prstom i podsećati me da starci iz Daravija govore kako nikada ne valja prelaziti granicu koja deli bogate od siromašnih. Na kraju krajeva, šta ima jedan kelner bez prebijene pare da traži u kvizu za pametne? Nije za nas da koristimo pamet. Mi treba da koristimo samo ruke i noge.

Da su me samo videli kako odgovaram na ona pitanja! Posle mog nastupa gledali bi me s novim poštovanjem. Šteta što emisija još nije prikazana. Ipak, proširio se glas da sam nešto osvojio. Nešto kao lutriju. Kada su ostali kelneri čuli vesti, odlučili su da u restoranu prirede veliko slavlje meni u čast. Pevali smo i igrali i pili do kasno u noć. Prvi put nismo večerali Ramzijevu bajatu hranu. Naručili smo pileći birjani i sik kebabe iz hotela sa pet zvezdica na Marin drajvu. Odrtaveli barmen mi je ponudio ruku svoje kćeri. Čak mi se i večito džangrizavi menadžer velikodušno osmehnuo i napokon mi isplatio platu. Te noći me nije nazvao beskorisnim đubretom. Niti besnim psom.

Sada me Godboli zove tako, i još gore. Sedim skrštenih nogu u tri metra širokoj i dva metra dugačkoj ćeliji sa zarđalim metalnim vratima i četvrtastim prozorčićem s rešetkom, kroz koji zrak prašnjave sunčeve svetlosti hrli u prostoriju. U zatvoru je vruće i vlažno. Muve zuje oko zgnječenih ostataka prezrelog manga na

---

kamenom podu. Bubašvaba jadnog izgleda sporo prilazi mojoj nozi. Počinjem da osećam glad. Krče mi creva.

Rekli su mi da će me uskoro odvesti u sobu za saslušanja, da me ispituju po drugi put posle hapšenja. Posle dugog čekanja, neko dolazi da me odvede. Inspektor Godboli lično.

Godboli nije mnogo star, možda su mu četrdeset i kusur. Ima proćelavu glavu i okruglo lice kojim dominiraju dugački brkovi. Hoda teškim korakom, a pregojeni stomak mu se presipa preko kaki pantalona. „Proklete muve“, kaže, i pokušava da umlati jednu koja mu kruži ispred lica. Promašuje.

Inspektor Godboli danas nije lepo raspoložen. Smetaju mu te muve. Smeta mu vrućina. Potočići znoja cure mu niz čelo. Razmazuje ih rukavom. Najviše od svega, smeta mu moje ime. „Ram Mohamed Tomas – kakvo je to besmisleno ime, tako mešati religije? Zar majka nije mogla da se odluči ko ti je otac?“, pita, ne i prvi put.

Prećutkujem uvredu. Na to sam se navikao.

Pred sobom za saslušanja stoje dva uniformisana policajca u stavu mirno, što je znak da unutra čeka neko važan. Jutros su žvakali paan i pričali masne viceve. Godboli me bukvalno gura u sobu, gde dvojica muškaraca stoje ispred zidnog grafikona koji prikazuje ukupan broj prošlogodišnjih otmica i ubistava. Jednog od njih prepoznajem. To je isti onaj čovek s dugačkom kosom kao u žene – ili rok zvezde – koji je prisustvovao snimanju kviza, i preko slušalica prenosio uputstva voditelju. Drugog čoveka, potpuno ćelavog belca, ne poznajem. Na sebi ima odelo boje sleza i jarkonarandžastu kravatu. Samo belac može da nosi odelo s kravatom po ovoj sparini. Podseća me na pukovnika Tejlora.

Ventilator na plafonu radi najbrže što može, ali u prostoriji ipak kao da nema vazduha, zato što nema prozora. Jara izbija iz belih zidova, pa onda ostaje zarobljena ispod niske drvene tavanice. Dugačka, tanka greda na plafonu deli prostoriju na dva jednaka dela. Prostorija je prazna, sem zarđalog stola u sredini i tri stolice oko njega. S grede se, tačno iznad stola, spušta metalna lampa.

Godboli me predstavlja belcu kao kad upravnik cirkusa najavljuje pripitomljenog lava. „Gospodine, ovo je Ram Mohamed Tomas.“

Belac tapka čelo maramicom i gleda me kao da sam novo-otkrivena vrsta majmuna. „Znači, to je naš slavni pobednik! Moram priznati da izgleda starije nego što sam mislio.“ Pokušavam da mu odredim naglasak. Govori sa istim nazalnim razvlačenjem kao bogati turisti koje sam video kako hrle u Agru iz dalekih mesta poput Baltimora i Bostona.

Amerikanac se spušta u stolicu. Ima tamnoplave oči i ružičast nos. Zelene vene na njegovom čelu podsećaju na grančice. „Zdravo“, obraća mi se. „Ja se zovem Nil Džonson. Predstavljm kompaniju *Njuejdž telemedija*, koja prodaje licencu za kviz. Ovo je Bili Nanda, producent.“

Ja ćutim. Majmuni ne govore. Posebno ne na engleskom.

On se okreće Nandi. „Razume engleski, zar ne?“

„Da nisi poludeo, Nile?“, prekoreva ga Nanda. „Odakle ti ta ideja da razume engleski? Pobogu, on je samo tupi kelner iz neke rupčage od restorana!“

Vazduh para zvuk sirene koja pristiže. Uniformisani policajac utrčava u sobu i nešto šapuće Godboliju. Inspektor juri napolje i vraća se sa onizim, snažnim čovekom odevenim u uniformu visokog oficira policije. Godboli se široko osmehuje Džonsonu, otkrivajući žute zube. „Gospodine Džonsone, šef sahib je stigao.“

Džonson ustaje. „Hvala što ste došli, gospodine šefe. Mislim da Bilija već poznajete.“

Komesar klima glavom. „Krenuo sam čim mi je stigla poruka od ministra unutrašnjih poslova.“

„Ah da... On je stari prijatelj gospodina Mihailova.“

„Pa, kako mogu da vam pomognem?“

„Komesaru, treba mi vaša pomoć u vezi s KOM-om.“

„Komom?“

„Skrraćeno za *Ko će osvojiti milijardu*?“

„A šta je to?“



---

„Kviz koji je naša kompanija upravo lansirala – u trideset pet zemalja. Sigurno ste videli reklame po čitavom Bombaju.“

„Mora da su mi nekako promakle. Ali zašto milijarda?“

„Zašto da ne? Jeste li gledali *Želite li da postanete milioner?*“

„O da. *Kaun Banega Crorepati*. Taj kviz je postao opštenarodna pomama. U mojoj kući se gledao pod obavezno.“

„Zašto ste ga gledali?“

„Pa... zato što je bio veoma zanimljiv.“

„Da li bi bio upola toliko zanimljiv da je glavna nagrada bila deset hiljada umesto miliona?“

„Pa... pretpostavljam da ne bi.“

„Tačno tako. Vidite, najprivlačnija stvar na svetu nije seks. Već novac. A što veća svota novca, to je veća i privlačnost.“

„Shvatam. A ko je voditelj vašeg kviza?“

„Prem Kumar.“

„Prem Kumar? Onaj drugorazredni glumac? Ali on nije ni upola tako slavan kao Amitab Bačkan koji je vodio *Crorepati!*“

„Ne brinite, postaće. Naravno, delom smo bili i obavezani da ga odaberemo, zato što je vlasnik dvadeset devet procenata u indijskom ogranaku *Njuejdz telemedije*.“

„Okej. Shvatam. A sad, kako ovaj tip, kako se zvaše, Ram Mohamed Tomas, kako se on uklapa u celu priču?“

„Prošle nedelje je bio takmičar u našoj petnaestoj emisiji.“

„I?“

„I tačno je odgovorio na svih dvanaest pitanja i osvojio milijardu rupija.“

„Molim? Sigurno se šalite!“

„Ne, ne šalim se. Zaprepastili smo se isto kao i vi. Ovaj momak je dobitnik najveće novčane nagrade u istoriji. Epizoda još nije prikazana, tako da veoma malo ljudi zna za to.“

„Okej. Ako kažete da je osvojio milijardu, osvojio je milijardu. U čemu je onda problem?“

Džonson okleva. „Možemo li Bili i ja da nasamo porazgovaramo s vama?“

Šef daje znak Godboliju da izađe. Inspektor mi upućuje mrk pogled, pa odlazi. Ja ostajem u sobi, ali se na to niko ne osvrće. Ja sam samo kelner. A kelneri ne znaju engleski.

„Okej. Sada mi recite“, kaže šef policije.

„Vidite, šefe, gospodin Mihailov trenutno nije u situaciji da isplati milijardu rupija“, kaže Džonson.

„A zašto ih je onda uopšte ponudio?“

„Pa... to je bio reklamni trik.“

„Slušajte, i dalje ne shvatam. Čak i ako je bio trik, zar neće vaš kviz biti još uspješniji sada kada je neko osvojio glavnu nagradu? Sećam se da bi se gledanost *Milionera* udvostručila svaki put kada bi neko osvojio milion.“

„Stvar je u tajmingu, komesare, u tajmingu. Kvizovima poput KOM-a ne može da upravlja slučajnost, kocka. Oni moraju da prate zadati scenario. A po našem scenariju, pobjednik nije smeo da se pojavi još osam meseci, do kada bismo kroz prihode od reklama povratili skoro sav uloženi novac. Sada nam je, međutim, ovaj Tomas pomrsio sve račune.“

Šef klima glavom. „Okej, pa šta sada želite da uradim?“

„Hoću da pomognete u dokazivanju da je Tomas varao u kvizu. Da nije mogao da zna odgovore na svih dvanaest pitanja bez pomoći saučesnika. Razmislite malo. On nikada nije išao u školu. Nikada čak nije čitao ni novine. Jednostavno je nemoguće da je osvojio glavnu nagradu.“

„Pa... nisam baš siguran.“ Šef se češe po glavi. „Bilo je slučajeva da dečaci sirotinjskog porekla kasnije u životu postanu geniji. Zar nije i sam Ajnštajn bio izbačen iz srednje škole?“

„Slušajte, gospodine šefe, na licu mesta možemo da dokažemo kako ovaj tip nije Ajnštajn“, kaže Džonson, pa daje znak Nandi.

Nanda mi prilazi, i pri tom prolazi prstima kroz svoju bujnu kosu. Obraća mi se na hindiju. „Gospodine Rame Mohamede Tomase, ako ste zaista toliko pametni da pobedite u našem kvizu, hteli bismo da nam to dokažete tako što ćete sada učestvovati

na još jednom kvizu, ovde. Pitanja će biti krajnje jednostavna. Skoro svaka osoba prosečne inteligencije umela bi da na njih odgovori. "Poseda me na stolicu. „Spremni? Evo prvog pitanja. Koja je nacionalna valuta Francuske? A) dolar, B) funta, C) evro ili D) franak.“

Ja ćutim. Iznenada, šefov otvoreni dlan poleće nadole i udara me po obrazu. „Đubre, gluv li si? Odgovori, da ti ne slomim vilicu“, preti on.

Nanda počinje da skakuće kao ludak – ili rok zvezda. „Moooolim vas, možemo li ovo da obavimo civilizovano?“, pita šefa. Onda me gleda. „Da? Kako glasi vaš odgovor?“

„Franak“, kažem ja mrko.

„Pogrešno. Tačan odgovor je evro. Dobro, pitanje broj dva. Ko je bio prvi čovek koji je stupio na Mesec? A) Edvin Oldrin, B) Nil Armstrong, C) Jurij Gagarin ili D) Džimi Karter?“

„Ne znam.“

„Bio je to Nil Armstrong. Pitanje broj tri. Piramide se nalaze u: A) Njujorku, B) Rimu, C) Kairu ili D) Parizu?“

„Ne znam.“

„U Kairu. Pitanje broj četiri. Ko je predsednik Amerike? A) Bil Klinton, B) Kolin Pael, C) Džon Keri ili D) Džordž Buš?“

„Ne znam.“

„Džordž Buš. Žao mi je, gospodine Tomase, ali niste imali nijedan tačan odgovor.“

Nanda se okreće šefu i vraća se na engleski. „Vidite, rekao sam vam da je glupan. Prošle nedelje je uspeo da tačno odgovori samo putem prevare.“

„Imate li neku predstavu kako je varao?“, pita komesar.

„To je ono što me potpuno zbunjuje. Doneo sam vam dva DVD-ja sa snimcima. Naši stručnjaci su ih mikroskopom pregledali, ali do sada baš ništa nisu našli. Na kraju će nešto morati da ispliva.“

Glad u trbuhu mi se sad popela do grla, od čega mi se vrti u glavi. Kašalj me presamićuje.

Džonson, ćelavi Amerikanac, prodorno me gleda. „Sećate li se, gospodine šefe, majora koji je osvojio milion funti u *Želite li da postanete milioner?* To se desilo u Engleskoj, pre nekoliko godina. Kompanija je odbila da plati. Policija je pokrenula istragu, i major je na kraju osuđen zbog prevare. Ispostavilo se da je u publici za saučesnika imao jednog profesora, koji mu je kašljanjem označavao tačne odgovore. Ovde se sto posto desilo nešto slično.“

„Znači, moramo da tražimo nekoga iz publike ko je kašljao?“

„Ne. Nije bilo nikakvog kašljanja. Mora da je koristio neki drugi signal.“

„Možda zujanje pejdžera ili mobilnog?“

„Ne. Prilično smo sigurni da na sebi nije imao nikakav uređaj. A ni pejdžer ni mobilni ne bi radili u studiju.“

Šefu se rađa ideja. „Šta mislite, da nije možda imao memorijski čip usađen u mozak?“

Džonson uzdiše. „Gospodine šefe, mislim da ste gledali previše naučnofantastičnih filmova. Slušajte, šta god bilo, morate nam pomoći da ga razotkrijemo. Ne znamo ko je bio pomagač. Ne znamo koji sistem signalizacije je korišćen. Ali sam ja sto procentno siguran da je ovaj momak prevarant. Morate nam pomoći da to dokažemo.“

„Jeste li pomišljali da ga potkupite?“ predlaže šef pun nade. „Mislim, on verovatno i ne zna koliko ima nula u milijardi. Pretpostavljam da bi bio veoma srećan ako mu bacite nekoliko hiljada rupija.“

Došlo mi je da ga tresnem pesnicom u glavu. Priznajem, pre kviza nisam znao vrednost milijarde. Ali to je prošlost. Sada znam. I namerio sam da dobijem svoju nagradu. Sa svih devet nula.

Džonsonov odgovor me smiruje. „To ne možemo da uradimo“, kaže on. „Tako bismo se izložili opasnosti od tužbe. Vidite, on je ili pravi pobednik ili varalica. Prema tome, ili će dobiti milijardu, ili će otići u zatvor. Ovde nema polovičnih rešenja.“

---

Morate nam pomoći da ga strpamo u zatvor. Gospodina Mihailova bi strefio infarkt ako bi sada morao da isplati milijardu.“

Šef gleda Džonsona pravo u oči. „Shvatam šta hoćete da kažete“, rasteže on. „Ali šta ja imam od svega?“

Kao da je samo to čekao, Džonson ga uzima za ruku i odvodi u ugao. Razgovaraju prigušenim glasovima. Čujem samo dve reči: „Deset posto“. Šef je očigledno uzbuđen onim što je čuo. „Okej, okej, gospodine Džonson, smatrajte da je posao obavljen. Sad mi dozvolite da pozovem Godboli.“

Inspektor stiže. „Godboli, šta si do sada izvukao iz njega?“, pita komesar.

Godboli me gleda s mržnjom. „Ništa, šefe sahibe. Đubre samo ponavlja istu priču da je jednostavno 'znao' odgovore. Kaže da je imao sreće.“

„Sreće, a?“, podrugljivo će Džonson.

„Da, gospodine. Do sada nisam koristio treći stepen, inače bi propevao on meni kao slavuj. Čim mi to dozvolite, gospodine, pribaviću vam imena njegovih pomagača za tren oka.“

Šef upitno gleda Džonsona i Nandu. „Vi se slažete?“

Nanda žestoko odmahuje glavom, a dugačka kosa mu leti na sve strane. „Nikako. Bez mučenja. Novine su već načule o hapšenju. Ako saznaju da je maltretiran, gotovi smo. Već imam previše problema, samo mi još fali da me tuži neka usrana nevladina organizacija za zaštitu ljudskih prava.“

Šef ga tapše po leđima. „Bili, postao si isti Amerikanac. Ne brini. Godboli je profesionalac. Malom na telu neće ostati ni jedan jedini trag.“

Žuč mi nadima utrobu poput balona. Povraća mi se.

Šef se sprema da pođe. „Godboli, sada te ostavljam sa ovom gospodom, ali do sutra ujutro želim ime saradnika i sve pojedinosti o načinu prevare. Upotrebi sve neophodne metode da iznudiš informacije. Ali budi pažljiv. Zapamti, od ovoga ti zavisi unapređenje.“

„Hvala vam, gospodine. Hvala vam.“ Godboli na lice navlači plastičan osmeh. „I ne brinite, gospodine. Kada budem završio s ovim momkom, biće spreman da prizna ubistvo Mahatme Gandija.“

Pokušavam da se prisetim ko je ubio Mahatmu Gandija, za koga se zna da je rekao „Haj Ram!“ tren pre nego što je umro. To pamtim zato što sam viknuo „To je moje ime!“ A otac Timoti mi je blago objasnio da je to ime gospodara Rame, induskog boga koji je četrnaest godina proveo prognan u džungli.

Godboli se u međuvremenu vratio, pošto je ispratio kome-sara i onu dvojicu. Šišteći ulazi u sobu za saslušanja i s treskom zatvara vrata. Onda pucne prstima ka meni. „Dobro, pizda ti materina, skidaj se!“

Oštar bol u talasima izbija iz svake pore mog tela. Ruke su mi grubim užetom vezane za drvenu gredu. Greda je tri metra iznad zemlje, tako da mi noge vise a šake kao da će mi se otkinuti od ruku. Potpuno sam go. Rebra mi štrče kao u one izgladnele afričke dece.

Godboli me muči već više od sat vremena, ali još nije završio. Otprilike na svakih pola sata primenjuje novu torturu. Prvo mi je gurnuo drvenu šipku u anus. Namazanu ljutom paprikom. Kao da mi je usijano, rastopljeno koplje razdiralo stražnjicu. Zagrcnuo sam se od bola. Onda mi je gurnuo glavu u kofu s vodom i držao je tako sve dok mi pluća umalo nisu prsila. I pljuvao sam i šištao i zamalo se nisam udavio.

Sada u ruci, kao prskalicu za Divali, drži žicu uključenu u struju. Obigrava oko mene kao omamljeni bokser, pa iznenada nasrće. Ubada me u levi taban golom žicom. Struja mi preplavljuje telo kao vreli otrov. Divlje se cimam i grčim.

Godboli urla na mene: „Đubre, još nećeš da mi kažeš kako si varao u kvizu? Ko ti je rekao odgovore? Reci mi, pa će mučenje da se završi. Dobićeš toplu hranu. Moći ćeš čak da odeš kući.“

---

Ali kuća sada izgleda kao neko veoma daleko mesto. A toplu hranu bih isporučavao. Ako dugo ne jedeš, glad svene i umre, ostavljajući samo tup bol u dubini stomaka.

Počinje da me napada prvi talas mučnine. Gubim svest. Kroz gustu maglu vidim visoku ženu dugačke, puštene kose. Iza nje vetar zavija, baca joj kao gar crnu kosu preko lica i zaklanja ga. Ona na sebi ima beli sari od tanke tkanine koji treperi i vibrira poput zmaja. Širi ruke i viče: „Sine moj... sine moj... šta ti to rade?“

„Majko!“ vrištim i pružam ruke ka njoj preko ponora punog magle, ali me Godboli grubo grabi oko vrata. Čini mi se da trčim ali ne krećem napred. Snažno me šamara i tama se diže.

Godboli ponovo drži otvoreno nalivpero. Crno je i ima svetlucaz zlatni vrh. Na njemu blista plavo mastilo. „Potpiši priznanje“, naređuje.

Priznanje je prilično jednostavno. „Ja, Ram Mohamed Tomas, ovim izjavljujem da sam dana 10. jula bio učesnik kviza *Ko će osvojiti milijardu?* Priznajem da sam varao. Nisam znao odgovore na sva pitanja. Ovim povlačim svoj zahtev za glavnu ili bilo koju drugu nagradu. Molim za oprostaj. Ovo izjavljujem pri punoj svesti i bez ikakvih pritisaka. Potpis: Ram Mohamed Tomas.“

Znam da je samo pitanje vremena kada ću potpisati izjavu. Neću moći da izdržim još dugo. Uvek su nam govorili da se ne zameramo policiji. Sirotinjska deca poput mene nalaze se na dnu lanca ishrane. Iznad nas su sitni kriminalci, džeparoši i slični. Iznad njih dolaze reketaši i zelenaši. Iznad njih su mafijaši. Iznad njih su velike kompanije. Ali iznad svega je policija. Oni poseduju oruđa za golu prinudu. A niko ih ne obuzdava. Ko nas čuva od čuvara reda i zakona? Zato ću potpisati izjavu. Posle još deset, možda petnaest šamara. Posle pet, možda šest strujnih udara.

Iznenada, čujem buku ispred vrata. Policajci viču. Glasovi jačaju. Vrata drhte pa se s treskom otvaraju. U prostoriju uleće mlada žena. Osrednje je visine i vitke građe. Ima lepe zube i ljupke izvijene obrve. Na čelu joj stoji krupan okrugli plavi bindi. Odeća joj se sastoji od belog salvar kamiza, plave dopate i kožnih

sandala. Dugačka crna kosa joj je puštena. S levog ramena joj visi smeđa torba. Zrači nekakvom snagom.

Godboli je toliko pometen da dodirne žicu sopstvenom šakom, pa zakevće od bola. Sprema se da uljeza zgrabi za vrat, ali onda shvata da je posredi žena. „Ko ste kog đavola vi, da tako upadate? Zar ne vidite da sam zauzet?“

„Zovem se Smita Šah“, saopštava žena mirno Godboliju. „Ja sam advokat gospodina Rama Mohameda Tomasa.“ Onda vidi na šta trenutno ličim i brzo sklanja pogled.

Godboli je zaprepašćen. Toliko je zaprepašćen da ne primećuje da sam i ja jednako zaprepašćen. Nikada ranije nisam video tu ženu. Ja nemam para za taksi, a kamoli za advokata.

„Molim?“, krešti Godboli. „Vi ste njegov advokat?“

„Da. A ovo što radite mom klijentu krajnje je neprihvatljivo i protivzakonito. Zahtevam da se ovakvo postupanje smesta obustavi. On zadržava pravo da vas tuži po članovima 330 i 331 Krivičnog zakona Indije. Zahtevam da mi se pokažu dokumenta u vezi s njegovim hapšenjem. Ne vidim dokaz da je izdat nalog za hapšenje. Osnovi za hapšenje nisu saopšteni kao što to nalaže član 22 Ustava, a prekršili ste i odeljak 50 Zakona o krivičnom postupku. Ako mi ne pokažete nalog za hapšenje, smesta vodim svog klijenta iz policijske stanice da se s njim posavetujem nasamo.

„Hm... mmm... ja... moraću da razgovaram sa... sa svojim šefom. Sačekajte, molim vas“, to je sve što Godboli uspeva da kaže. Gleda ženu s bespomoćnim izrazom lica, odmahuje glavom i iskrada se iz prostorije.

Zadivljen sam. Nisam znao da advokati imaju toliku moć nad policijom. Moraću da ponovo razmislim o mestima u lancu ishrane.

Ne znam u kom se trenutku Godboli vraća u sobu, šta kaže advokatu ni šta ona kaže njemu, zato što sam se onesvestio. Od bola i gladi i sreće.



---

Sedim u kožnoj sofi, sa šoljom vrelog čaja u rukama. Četvrtasti sto je prekriven hartijama. Odozgo su stakleni držač za papir i crvena stona lampa. Zidovi sobe obojeni su u bledoružičasto. Police su pune debelih crnih knjiga sa zlatnim slovima na hrbatima. Na zidovima vise uramljene potvrde i diplome. Srebrenka raste u stranu iz saksije u uglu.

Smita se vraća s tanjirom i čašom. Osećam miris hrane. „Znam da ste sigurno gladni, pa sam donela čapatije, mešano povrće i kolu. U frižideru nisam imala ništa drugo.“

Hvatam je za ruku. Topla je i vlažna. „Hvala vam“, kažem. Još ne znam kako je i zašto došla u policijsku stanicu. Ispričala mi je samo da je o mom hapšenju pročitala u novinama, i da je došla čim je mogla. Sada sam u njenoj kući u Bandri. Neću je pitati kada me je ovde dovela, ni zašto. O čudima se ne postavljaju pitanja.

Počinjem da jedem. Pojeo sam sve čapatije. Dovršavam povrće. Ispijam svu kolu. Jedem dok mi se oči ne iskolače.

Sada je kasno večer. Jeo sam i spavao. Smita je još sa mnom, ali sam sada u njenoj spavaćoj sobi, sedim na velikom krevetu s plavim prekrivačem. Njena spavaća soba je drugačija od sobe mog bivšeg poslodavca, filmske zvezde Nilime Kumari. Na policama su, umesto ogromnih ogledala i plaketa i glumačkih nagrada, knjige i veliki smeđi plišani medved sa staklenim očima. Međutim, isto kao Nilima, ima „soni“ televizor, pa čak i DVD plejer.

Smita sedi sa mnom na ivici kreveta i drži kutiju za disk. „Vidite, uspela sam da nabavim primerak vašeg nastupa na DVD-ju. Sada možemo da ga pažljivo prečešljamo. Hoću da mi objasnite kako ste tačno došli do odgovora na sva ta pitanja. I hoću da mi govorite istinu.“

„Istinu?“

„Čak i ako ste varali, ja sam ovde da vas zaštitim. Ono što mi kažete neće moći da se upotrebi protiv vas na sudu.“

U glavu mi se prikradaju prve sumnje. Da nije ova žena suviše dobra da bi bila istinita? Da je nije podmetnuo ćelavi Džonson, da iz mene izvuče nešto što bi me optužilo? Smem li da joj verujem?

Vreme je da se donese odluka. Vadim svoj verni novčić od jedne rupije. Glava – saradujem s njom. Pismo – kažem joj pa-pa. Bacam novčić. Glava.

„Poznajete li Alberta Fernandesa?“, pitam je.

„Ne. Ko je on?“

„Vlasnik ilegalne fabrike u Daraviju koja pravi kopče za ručne satove.“

„I?“

„On igra matku.“

„Matku?“

„Ilegalno kockanje s kartama.“

„Shvatam.“

„Dakle, Albert Fernandes igra matku i prošlog utorka je imao neverovatnu partiju.“

„Šta se desilo?“

„Pobedio je u petnaest deljenja uzastopce. Možete li da verujete? Petnaest uzastopnih deljenja. Te večeri je zgrnuo pedeset hiljada rupija.“

„Pa? Još ne vidim vezu.“

„Kako ne vidite? Imao je sreće na kartama. Ja sam imao sreće u kvizu.“

„Hoćete da kažete kako ste samo pogađali odgovore i čistom srećom imali svih dvanaest tačnih?“

„Ne. Nisam pogađao odgovore. Znao sam ih.“

„Znali ste odgovore?“

„Da. Na sva pitanja.“

„Pa kakve onda veze ima sreća sa svim tim?“

„Pa zar nisam imao sreću kada su mi postavili jedino pitanja na koja sam znao odgovore?“

---

Izraz krajnje neverice na Smitinom licu sve govori. Ne mogu više da ga podnesem. Iz mene naglo izbijaju tuga i bes. „Znam šta mislite. Kao Godboli, pitate se otkud ja na tom kvizu. Kao Godboli, mislite da sam jedino dobar da služim pržene piliće i viski u restoranu. Da mi je suđeno da život proživim kao pas, i da crknem kao skot. Zar ne?“

„Ne, Rame.“ Steže mi ruku. „Nikada u to neću poverovati. Ali morate da me shvatite. Ako želite da vam pomognem, moram znati kako ste osvojili tu milijardu. A priznajem, teško mi je da shvatim. Mislim, čak ni ja ne bih umela da odgovorim na polovinu tih pitanja.“

„Pa, gospođo, i mi siromasi isto umemo da postavljamo pitanja i tražimo odgovore. A kad bi sirotinja rukovodila kvizom, mogu da se kladim da bogataši ne bi odgovorili ni na jedno jedino pitanje. Ne znam koja je francuska valuta, ali mogu da vam kažem koliko novca šalini Taj duguje našem lokalnom zelenašu. Ne znam ko je bio prvi čovek na mesecu, ali vam mogu reći ko je bio prvi proizvođač piratskih DVD-ja u Daraviju. Da li biste vi umeli da odgovorite na ta pitanja u mom kvizu?“

„Slušajte, Rame, nemojte da se uzrujavate. Nisam želela da vas uvredim. Zaista hoću da vam pomognem. Ali ako niste varali, moram da znam kako ste znali.“

„Ne mogu da objasnim.“

„Zašto?“

„Da li vi primećujete kako dišete? Ne. Jednostavno znate da dišete. Nisam išao u školu. Nisam čitao knjige. Ali, kažem vam, znao sam te odgovore.“

„Znači, moram da znam sve o vašem životu da bih shvatila odakle odgovori?“

„Možda.“

Smita klima glavom. „Mislim da je u tome ključ. Na kraju krajeva, kviz nije toliko provera znanja koliko provera pamćenja.“

Popravlja svoju plavu dopatu pa me gleda u oči. „Hoću da čujem vaše uspomene. Možete li da krenete od početka?“

„Mislite, od godine kada sam rođen? Od prve godine?“

„Ne. Od prvog pitanja. Ali pre nego što počnemo, obećajte mi, Rame Mohamede Tomase, da ćete mi govoriti istinu.“

„Mislite kao ono u filmovima, 'Istinu, samo istinu i ništa sem istine'?“

„Baš tako.“

Duboko udišem. „Dobro, obećavam. Ali gde vam je knjiga za zakletvu? Gita, Kuran ili Biblija, poslužiće bilo koja.“

„Ne treba mi knjiga. Ja sam vaš svedok. Baš kao što ste vi moj.“

Smita uzima svetlucavi disk iz kutije i ubacuje ga u DVD uređaj.